

UNNI BRANDEBY

Ingen vanlig jul

ORDLISTA

Kapitel 2

resten av (sida 7, rad 9) här: de andra också

erkänna (sida 8, rad 11) berätta sanningen om

Kapitel 3

full i skratt (sida 12, rad 7) hon vill skratta

i nödfall (sida 13, rad 10) här: om det verkligen behövs

sprider sig (sida 16, rad 5) här: fyller / köket blir fullt av

Kapitel 5

släpar in (sida 24, rad 1) här: lyfter något tungt

Kapitel 6

bankar (sida 28, rad 10) en hög knackning

Arbeta med ordlistan

Gå tillbaka till boken. Läs hela meningarna där orden i ordlistan finns.

1. Förklara med egna ord vad hela meningens betydelse betyder på svenska.
2. Förklara ordet på ditt eget språk.
3. Skriv en exempelmening med orden.
4. Vilka ord i ordlistan är verb?
5. Vilka ord i ordlistan beskriver något?

LÄSFÖRSTÅELSE

1. Varför väntar familjen på julafton?
2. Vem tror Albin kommer först, tomten eller bebisen?
3. Tycker Lasse och familjen om julen?
4. Varför vill familjen inte fira jul hemma?
5. Vad händer när Lasse ska fixa pepparkaksdeg?
6. Vem får vara Lucia?
7. Varför vill Ella inte äta julskinka?
8. Vad händer klockan tre på julafton?
9. Vad händer när jultomten kommer?
10. Hur slutar boken?

GRAMMATIK

Verb

tänker, tänkte, tänkt

lyfta, lyfte, lyft

ber, bad, bett

säger, sa, sagt

kan, kunde, kunnat

Ändra verben i meningarna nedan till dåtid.

1. Mer än tre veckor kvar till julafton, tänker han.
2. Han lyfter flera tunga saker.
3. Hon ber honom att göra pepparkaksdeg.
4. Han säger att det är okej.
5. Jag kan fixa det.

SKRIVA

Sammanfatta

1. I varje bok finns det minst en huvudperson. Vem är det i den här boken? Motivera ditt svar.
2. Gå till bokens första kapitel. Vilken information får du om huvudpersonerna?
3. Välj fyra ord som du tycker är viktiga i det sista kapitlet. Varför har du valt de orden?
4. Vad tycker du är det viktigaste i boken? Skriv en sammanfattning av boken.

Ge ett omdöme

1. Välj ut en sida eller ett kapitel i boken som du tyckte mycket om. Förklara varför du valde just den sidan eller det kapitlet. Vad var det med det som du tyckte om?
2. Berätta vad du tyckte om hela boken och försök förklara varför. Använd dig gärna av något exempel i boken för att förklara vad du tycker.

Associera

Att associera är att tänka fritt. Berätta vad den här boken fick dig att tänka på. Vad kände du när du läste boken?

Beskriv en tradition

I boken beskrivs julen och vilka förberedelser som många gör inför julen. Beskriv en tradition som finns i din kultur. Vad behöver man förbereda? Varför finns traditionen? Vad brukar man göra?

FAKTA OM JULFIRANDE I SVERIGE

Julen är årets viktigaste högtid i Sverige. Våra jultraditioner är en blandning av gammalt och nytt.

Vintern i Sverige är lång, kall och mörk. Vi behöver en fest när det är som mörkast, med mycket ljus, mat och värme! Så har det alltid varit.

För ungefär 1 000 år sedan kom kristendomen till Sverige. Man började fira Jesu födelse den 24 december, samtidigt som midvinterfesten. Nya kristna traditioner blandades med de gamla sederna.

Tiden från 1 december fram till jul kallas advent. Ordet betyder ankomst – någon ska komma. Då väntar de kristna på att få fira Jesu födelsedag. De som inte är kristna väntar nog bara på julen! Men alla tänder adventsstjärnor och adventsljusstakar, och barnen öppnar luckorna i adventskalendern.

Den 13 december är det luciadagen. Då lussar vi hemma och på arbetsplatser, i skolor och på sjukhus och i tv förstås. Lucia kommer klädd i vitt lucialinne och har ljus i håret. Ibland har Lucia med sig ett helt luciatåg med tärnor, stjärngossar, tomtar och pepparkaksgubbar. De sjunger julsånger och bjuder på kaffe, lussekatter och pepparkakor. Den här traditionen är inte så gammal, bara ungefär 100 år. Några ord i luciasången är gammaldags: Natten går tunga fjät (steg) runt gård och stuva (stuga).

Veckorna före jul har man julstök hemma. Det betyder att man städar, lagar julmat och bakar. Många samlas med familj och vänner och pysslar. Då gör man julpynt att hänga i granen och i fönstren. En del kokar knäck och kola och gör marsipangrisar.

Julskinkan är det viktigaste på ett svenskt julbord. Den är ett minne från mycket gamla tider. I nästan varje gård hade man en gris. Den slaktades till jul, när den var tjock och fin. Man festade på skinkan, och sedan hade man mat ända fram till sommaren. På julbordet brukar också finnas inlagd sill, lutfisk, köttbullar, leverpastej, ost och mycket annat gott. Det mesta på julbordet äter vi året om, men vissa rätter äts bara till jul, som vörtbröd och lutfisk. Vörtbröd är ett mjukt, brunt och lite sött matbröd med speciella kryddor, till exempel kryddnejlika och kardemumma. Lutfisk är torkad fisk, som man först lägger i vatten och lut (soda) i några veckor och sedan kokar försiktigt.

I början av 1800-talet blev det vanligt att ge varandra gåvor till jul. Man slängde in ett paket genom dörren hos grannen. Sedan klappade man hårt på dörren och sprang därifrån. Det kallades en julklapp! Traditionen med jultomten kom senare.

Julgranen är också en ganska ny tradition. Den kom från Tyskland på 1800-talet. I många familjer lägger man julklapparna under granen. Sedan kommer jultomten på julafton och delar ut paketen. I andra familjer brukar tomten ha med sig julklapparna i en säck på ryggen.

Kalle Ankas jul har visats på teve varje julafton klockan tre sedan 1960. Det har blivit en älskad tradition, särskilt bland äldre svenskar. Det fanns ju inte så många andra tecknade filmer för dem som var barn på 1960-talet.

